AEÜİİBFD Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi

AEUPEAJ Politics, Economics and Administrative Sciences Journal of Kirsehir Ahi Evran University

Cilt 8 / Sayı 2 / Aralık 2024

Vol 8 / No 2 / December 2024

ENFLASYON DÜZELTMELERİNİN FİNANSAL TABLOLARA ETKİSİ: BORSA İSTANBUL ÜZERİNDE ARAŞTIRMA

THE EFFECT OF INFLATION ADJUSTMENTS ON FINANCIAL STATEMENTS: EVIDENCE FROM BORSA ISTANBUL

Serkan TERZİ*, İlker KIYMETLİ ŞEN**

*Doç. Dr. Çankırı Karatekin Üniversitesi
serkanterzi@karatekin.edu.tr

ORCID ID:
0000-0003-0151-8082

**Prof. Dr. İstanbul Ticaret Üniversitesi
ilksen@ticaret.edu.tr

ORCID ID:
0000-0001-6175-3397

Başvuru Tarihi/ Received:
05.11.2024
Kabul Tarihi/Accepted:
07.12.2024

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Özet

Bu çalışmanın amacı, enflasyon muhasebesi uygulamasının finansal tablolar üzerindeki etkisinin incelenmesidir. Bu amaçla Borsa İstanbul'da işlem gören 123 şirketin finansal verileri analize dahil edilmiştir. Enflasyon muhasebesi uygulamasının finansal tablolara etkisinin tespiti amacıyla finansal oranlar kullanılmıştır. Enflasyon muhasebesinin etkisinin tespiti için şirketlerin 31 Aralık 2022 tarihli hazırlanan finansal tabloları esas alınmıştır. Finansal veriler, Thomson Reuters Datastream programı ile Kamuyu Aydınlatma Platformundan temin edilmiştir.

Enflasyon muhasebe uygulamasının finansal tablolara etkisinin araştırılmasında Wilcoxon testi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda imalat şirketlerinin enflasyon muhasebesi uygulamasından hizmet şirketlerine göre daha fazla etkilendiği tespit edilmiştir. Ayrıca enflasyon muhasebesinin finansal oranlar üzerinde negatif yönlü etkisi olduğu bulunmuştur.

Çalışmanın bazı kısıtları bulunmaktadır. İlk kısıt, analize finansal kuruluşlar ile yeterli şirket yer almayan sektörler dahil edilmemiştir. Bu nedenle sonuçların tüm sektörlere genelleştirilmesi imkanı olmamıştır. Diğer bir kısıt ise bazı sektörlerde işlem gören yeterli sayıda şirket olmadığından parametrik testler uygulanamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Enflasyon Muhasebesi Uygulaması; Finansal Tablo; Borsa İstanbul

Abstract

The purpose of this study is to examine the effect of inflation accounting application on financial statements. For this purpose, financial data of 123 companies traded on Borsa Istanbul were included in the analysis. Financial ratios were used to determine the effect of inflation accounting application on the financial statements. The financial statements of the companies prepared as of December 31, 2022 were used to determine the effect of inflation accounting. Financial data was obtained from the Public Disclosure Platform via the Thomson Reuters Datastream program.

Wilcoxon test was used to investigate the effect of inflation accounting application on financial statements. As a result of the analysis, it was determined that manufacturing companies were more affected by inflation accounting practice than service companies. It has also been found that inflation accounting has a negative effect on financial ratios.

The study has some limitations. The first limitation is that financial institutions and sectors with insufficient companies were not included in the analysis. Therefore, it was not possible to generalize the results to all sectors. Another limitation is that parametric tests could not be applied because there were not enough companies traded in some sectors.

Keywords: Inflation Accounting Application; Financial Statement; Borsa Istanbul

ISSN 2618-6217

To cite this article / Atıf için: Terzi, S. & Kıymet Şen, İ. (2024). Enflasyon Düzeltmelerinin Finansal Tablolara Etkisi: Borsa İstanbul Üzerine Araştırma. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 2, 126-148.

1. GİRİŞ

En genel anlamıyla enflasyon bir ekonomide genel fiyat seviyesinin sürekli ve belirgin bir şekilde artması durumudur. Başka bir tanımla enflasyon, üretilen malların ve sunulan hizmetlerin fiyat düzeylerindeki sürekli bir artışın yanında, paranın değerindeki sürekli bir azalışı ifade etmektedir (Orhan, 1995:14). Enflasyonu etkileyen temel faktör, mal veya hizmet fiyatlarının artması ve mal ve hizmet genel fiyat seviyelerinin yükselmesi nedeniyle satın alma gücünün azalmasıdır. Dikkate alınması gereken bir diğer husus, enflasyon, söz konusu fiyatlarda bir defalık artıştan ziyade sürekli bir artış olması durumudur (Özdemir, 2023:56). Enflasyon, para biriminin satın alma gücünün düşmesine yol açmakta ve genellikle tüketici fiyat endeksi (TÜFE) gibi ölçütlerle izlenmektedir. Talebin arzdan fazla olması, üretim maliyetlerinin artması ve merkez bankasının piyasaya fazla miktarda para sürmesi enflasyona yol açabilmektedir.

Enflasyonun paranın satın alma gücünde azalmaya neden olmasından dolayı enflasyonist bir ortamda faaliyette bulunan ve ulusal para birimi cinsinden finansal tablo hazırlayan işletmelerin net varlık yapısı da etkilenmektedir. Bu nedenle finansal tabloların paranın cari satın alma gücü cinsinden ifade edilmesi bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır. Bu uygulamaya enflasyon muhasebesi ismi verilmektedir. Enflasyon muhasebesi, yüksek enflasyon dönemlerinde finansal tabloların daha doğru ve gerçekçi bir şekilde yansıtılmasını sağlayan bir muhasebe uygulamasıdır. Bu uygulama, enflasyonun finansal tablolar üzerindeki etkilerini düzeltmek ve şirketin finansal durumunu gerçekçi bir şekilde yansıtmak için kullanılmaktadır.

Enflasyon muhasebesi, finansal tabloların daha doğru ve gerçekçi bir şekilde hazırlanmasını sağladığından yatırımcılar, kredi verenler ve diğer paydaşlar için daha güvenilir bilgi sunumuna imkan vermektedir. Ayrıca enflasyon muhasebesi, şirketlerin vergilendirilebilir gelirlerini daha doğru bir şekilde hesaplamalarına yardımcı olmaktadır. Enflasyon etkilerinin göz ardı edildiği finansal tablolar, şirketlerin daha yüksek vergiler ödemesine neden olabilmektedir. Enflasyon muhasebesi, farklı dönemler arasında finansal verilerin karşılaştırılabilirliğini artırmaktadır. Enflasyon dönemlerinde nominal değerler arasındaki karşılaştırmalar yanıltıcı olabilmekte, bu nedenle reel değerlerle karşılaştırmalar yapmak daha sağlıklı sonuçlar vermektedir. Enflasyonun etkilerinin düzeltildiği finansal tablolar, yatırımcıların daha bilinçli ve doğru kararlar almasını sağlamaktadır. Şirketler, enflasyon muhasebesi uygulayarak daha doğru bütçeleme ve finansal planlama yapabilmektedir. Bu durum da işletmelerin finansal hedeflerine ulaşmalarında yardımcı olmaktadır (Wali, Darwish ve Valesco, 2024:37; Singh, 2016:323).

Enflasyon muhasebesi, şirketlerin finansal performansını ve durumunu daha doğru bir şekilde yansıtarak hem mikro, hem de makro düzeyde önemli avantajlar da sağlamaktadır. Enflasyon muhasebesi, enflasyonun yüksek olduğu ekonomilerde makroekonomik stabilitenin sağlanmasına katkıda bulunmaktadır. Daha doğru finansal tablolar, ekonomi politikalarının daha etkili bir şekilde tasarlanmasına ve uygulanmasına yardımcı olabilmektedir. Enflasyon muhasebesi, yabancı yatırımcılar ve uluslararası kredi derecelendirme kuruluşları tarafından güvenilir finansal bilgi sunulmasına katkıda bulunmaktadır. Bu da ülkeye daha fazla yatırım çekebilmektedir. Enflasyon muhasebesi, devletin daha adil ve doğru vergi gelirleri elde etmesine yardımcı olmaktadır. Enflasyonun etkilerini göz ardı eden vergi politikaları, şirketler üzerinde

haksız bir vergi yükü oluşturabilmektedir. Doğru ve enflasyon etkilerinden arındırılmış finansal veriler, hükümetlerin ve merkez bankalarının daha doğru ekonomik planlama yapmasına olanak tanımaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de 31 Aralık 2023 tarihinde uygulanmaya başlanan enflasyon muhasebesinin finansal tablolar üzerindeki etkisinin incelenmesidir. Bu amaçla finansal tablo kalemlerini temsil eden çeşitli finansal oranlar kullanılarak enflasyon muhasebesinin etkisi araştırılmıştır. Araştırmada 31 Aralık 2022 tarihli finansal tablo tutarları esas alınmıştır. Çünkü Borsa İstanbul'da işlem gören şirketlerin enflasyon muhasebesi kapsamında önceki dönem tutarları olan 31 Aralık 2022 tarihli finansal tablolarının da enflasyona göre düzenlenmesi gerekmektedir. Çalışma, Borsa İstanbul üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışmanın yapılmasına neden olan birkaç motive kaynağı bulunmaktadır. Bunlardan ilki, Türkiye'de bazı kuruluşlar (finansal vb.) haricinde diğer tüm sektörlerde sektörel bazda enflasyonun etkisinin araştırılmasına yönelik çalışmanın bulunmamasıdır. Yapılan çalışmalarda genellikle kısıtlı şirketlerin finansal verileri üzerinden araştırmalar yapıldığı görülmektedir. İkincisi, enflasyonun etkisinin sektörel bazda araştırılmasında kullanılan değişkenlerin istatistiksel olarak anlamlılıklarının incelenmesidir. Böylelikle enflasyonun etkisinin sektörel bazda hangi değişkenler üzerinde anlamlı etkisi olduğu tespit edilmiştir.

2. ENFLASYON MUHASEBESİ UYGULAMALARI

Enflasyon muhasebesi uygulamaları hem uluslararası hem de yerel mevzuat veya muhasebe standartlarına dayanmaktadır. Bu standartlar, finansal raporlamanın doğruluğunu ve karşılaştırılabilirliğini sağlamak amacıyla düzenlenmiştir.

2.1. Türkiye'de Enflasyon Muhasebesi

Enflasyon muhasebesinin uygulanmasına yönelik literatür incelendiğinde, Türkiye'de enflasyon muhasebesi ile ilgili çalışmaların başlangıcının 1950'li yıllara dayandığı görülmektedir. Özellikle enflasyon muhasebesi olarak bilinen bu uygulama sisteminin daha önceki çalışmalarda yeniden değerleme sistemi olarak kullanıldığı dikkat çekmektedir. Enflasyon muhasebesi ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde enflasyon oranlarının yüksek olduğu yıllarda enflasyon muhasebesine ilişkin herhangi bir düzenlemenin bulunmadığı görülmektedir (Özdemir, 2023:59). 2000'lere gelindiğinde vergi mevzuatı kapsamında enflasyon düzeltmesi yapılması gerektiğine dair düzenlemeler yer almaktadır. VUK'a göre, belirli koşullar altında şirketlerin finansal tablolarını enflasyon düzeltmesine tabi tutmaları gerekmektedir. Bu düzenlemeler, enflasyonun vergilendirilebilir gelir üzerindeki etkilerini azaltmayı amaçlamaktadır.

Türkiye'de enflasyon muhasebesi ilk kez 2003 yılında 5024 sayılı Kanun ile düzenlenmiştir. Bu kanun, Vergi Usul Kanunu (VUK), Kurumlar Vergisi Kanunu ve Gelir Vergisi Kanunu'na eklemeler yaparak yüksek enflasyon dönemlerinde finansal tabloların enflasyon düzeltmesine tabi tutulmasını zorunlu hale getirmiştir. 2004 sonrası, 5024 sayılı Kanun ile yapılan düzenlemeler VUK'a entegre edilmiştir. VUK madde 298, enflasyon muhasebesi uygulamalarını detaylandırmış, yüksek enflasyon dönemlerinde finansal tabloların nasıl düzeltilmesi gerektiğini belirten yasal dayanak olmuştur.

VUK'un 298. maddesi, enflasyon muhasebesi düzenlemelerinin temelini oluşturmaktadır. Bu maddeye göre belirli şartlar altında (örneğin, son üç yıllık kümülatif enflasyon oranının %100'ü aşması ve son yıl enflasyon oranının %10'dan fazla olması gibi) finansal tabloların enflasyon düzeltmesine tabi tutulması gerekmektedir. 5024 sayılı Kanun ile yapılan düzenlemelerde, enflasyon muhasebesi uygulamasının zorunlu hale gelmesi için belirlenen kriterler ve düzeltme yöntemleri belirtilmiştir. Enflasyon düzeltmesi, finansal tabloların genel fiyat seviyesindeki değişikliklere göre yeniden düzenlenmesini kapsamaktadır. Bu süreçte, parasal olmayan varlıklar ve borçlar, enflasyon oranlarına göre düzeltilmektedir. Enflasyon muhasebesi; sabit kıymetlerin, stokların ve diğer parasal olmayan varlıkların defter değerlerinin güncellenmesini gerektirmektedir. Uygulama, işletmelerin gerçek finansal durumlarını ve performanslarını daha doğru bir şekilde yansıtmasını sağlamaktadır. Enflasyon düzeltmesi, gelir tablosunun da yeniden düzenlenmesini gerektirmektedir. Bu, enflasyonun gelir ve giderler üzerindeki etkilerinin düzeltilmesini içermektedir.

Mayıs 2023 itibarıyla Türkiye'de resmî makamlarca açıklanan üç yıllık kümülatif enflasyon oranı %182 düzeyine yükselmiştir. Hükümetin izlediği ekonomik model neticesinde, Türk Lirası (TL)'nın değerinde hızlı bir düşüş yaşanmış ve Şubat 2022 itibarıyla Türkiye'de son üç yıllık kümülatif enflasyon uzun yıllar sonrasında %100'ü aşarak %100,63 düzeyinde gerçekleşmiştir (Akçin, 2023:57). Bu durum 2023 sonu itibariyle enflasyon muhasebesinin yeniden uygulanması ile sonuçlanmıştır.

Vergi uygulamaları dışında Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından yayınlanan TMS 29 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Standardı, IAS 29'un yerel uyarlamasıdır ve yüksek enflasyon dönemlerinde finansal raporlamanın nasıl yapılması gerektiğini belirlemektedir. TMS 29, finansal tabloların enflasyonun etkilerinden arındırılması ve gerçek değerlerin yansıtılması gerektiğini vurgulamaktadır. Standart, finansal tabloların yeniden düzenlenmesi, genel fiyat seviyesindeki değişikliklerin finansal tablolara nasıl yansıtılacağı gibi esasları kapsamaktadır.

VUK ve TMS 29'a ek olarak, Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan tebliğler de enflasyon muhasebesi uygulamalarına ilişkin detaylı düzenlemeleri içermektedir. Bu tebliğler, uygulamanın pratik yönlerini ve raporlama gerekliliklerini açıklamaktadır. Özet olarak enflasyon muhasebesi uygulaması kapsamında, finansal tablolar enflasyonun etkilerini yansıtacak şekilde düzeltilmektedir. Bu düzeltmeler parasal olmayan varlıkların, borçların ve özkaynak kalemlerinin yeniden değerlenmesini içermektedir.

2.2. IAS 29 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama

IAS 29 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Standardı, yüksek enflasyonlu ekonomilerde finansal tabloların enflasyonun etkilerinden arındırılması gerektiğini ve bu işlemlerin nasıl yapılacağını açıklamaktadır. IAS 29'a göre, yüksek enflasyonlu ekonomilerde finansal tabloların yeniden düzenlenmesi, finansal bilginin anlamlı ve karşılaştırılabilir olmasını sağlamaktadır.

Muhasebe standartları, paranın değerinin (ölçü birimi) zaman içinde sabit olduğu varsayımına göre uygulanmaktadır. Ancak enflasyon oranı artık göz ardı edilemez hale

geldiğinde, finansal tablolarını tarihi maliyet esasına göre hazırlayan kuruluşların hesaplarının gerçek ve adil niteliğini etkileyen bir dizi sorun ortaya çıkmaktadır. Örneğin;

- Tarihi maliyet rakamları düşük enflasyondakinden daha az anlamlıdır.
- Faaliyet karı olarak rapor edilen parasal olmayan varlıklar üzerindeki elde tutma kazançları, gerçek ekonomik kazançları temsil etmemektedir.
- Cari ve önceki dönem finansal bilgileri karşılaştırılabilir değildir.
- 'Gerçek' sermaye azaltılabilir çünkü rapor edilen karlar, dönemde kullanılan kaynakların daha yüksek yenileme maliyetlerini hesaba katmamaktadır.

Bu tür endişeleri gidermek için işletmelerin, yüksek enflasyonun varlığının tespit edildiği dönemin başından itibaren IAS 29 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Standardını uygulaması gerekmektedir. IAS 29, bir ekonominin yüksek enflasyonlu olarak değerlendirileceği mutlak bir enflasyon oranı belirlememektedir. Bunun yerine, bir ülkenin ekonomik ortamının, hiperenflasyonun varlığının güçlü göstergeleri olarak görülen, kapsamlı olmayan çeşitli özelliklerini dikkate almaktadır (IFRS Developments, 2024:1).

IAS 29'a göre cari maliyeti esas alan işletmelerde parasal kalemlerin yeniden düzenlenmesine gerek bulunmamaktadır. Parasal olmayan kalemler ise cari maliyete göre düzeltilmektedir. Bu nedenle finansal tablolarda cari maliyete dayalı olmayan parasal ve parasal olmayan kalemler arasında ayrım yapılmalıdır. Düzeltme öncesinde cari maliyet üzerinden ifade edilen gelir ve gider kalemleri ile finansal durum tablosunda yer alan parasal olmayan kalemlere ilişkin giderlerle muhasebe gelirleri arasındaki farklar rayiç değerlerine göre düzeltilmelidir (Tamimi ve Orban, 2020:10).

2.3. Diğer Ülkelerde Enflasyon Muhasebesi

IFRS Foundation'un raporlarına göre enflasyon muhasebesi uygulayan ve/veya konuyla ilgili düzenlemeleri olan bazı ülkeler aşağıda sıralanmıştır:

ABD'de enflasyon muhasebesine yönelik spesifik bir standart olmamakla birlikte, yüksek enflasyonlu dönemlerde bazı düzenlemeler ve öneriler getirilmiştir. GAAP, enflasyon muhasebesi uygulamalarını belirli bir standartla sınırlamamakta, ancak genel kabul görmüş ilkeler çerçevesinde finansal bilgilerin doğruluğunu ve güvenilirliğini sağlamayı amaçlamaktadır.

Brezilya, yüksek enflasyon dönemlerinde enflasyon muhasebesi uygulamalarıyla bilinmektedir. Ülkede, enflasyon düzeltmesi yapılarak finansal tabloların gerçek değerlerini yansıtması sağlanmaktadır. 1980'ler ve 1990'lar boyunca yüksek enflasyonla mücadele eden ülkelerden biridir. Bu dönemde enflasyon muhasebesi yaygın olarak uygulanmıştır. Uluslararası standartlara uyum sağlamak için Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS) kullanılmaktadır (Price Waterhouse Coopers [PwC], 2024).

Arjantin de yüksek enflasyonun sıkça yaşandığı bir ülke olup, enflasyon muhasebesi uygulamalarıyla finansal raporlamanın doğruluğunu ve güvenilirliğini sağlamayı hedeflemektedir. Ülkede yüksek enflasyon dönemlerinde enflasyon muhasebesi uygulanmış olmakla birlikte, finansal tabloların yeniden düzenlenmesi ve enflasyon

etkilerinin yansıtılması önemli bir gereklilik olmuştur. Enflasyon muhasebesi IFRS ve yerel düzenlemeler çerçevesinde uygulanmıştır (Grant Thornton, 2024).

1990'ların başında Sovyetler Birliği'nin dağılması sonrası Rusya'da yüksek enflasyon yaşanmıştır. Bu dönemde enflasyon muhasebesi uygulamaları gerekli hale gelmiştir. Rusya'da enflasyon muhasebesi, yerel muhasebe standartları ve IFRS doğrultusunda düzenlenmiştir (Deloitte, 2024).

Venezuela, son yıllarda hiperenflasyonla mücadele eden bir ülkedir. Bu nedenle enflasyon muhasebesi uygulamaları kritik bir öneme sahiptir. Ülkede, finansal raporlamanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla IFRS ve yerel muhasebe standartları doğrultusunda enflasyon muhasebesi uygulanmaktadır (IFRS, 2024).

Şili, 1970'ler ve 1980'lerde yüksek enflasyon dönemlerinde enflasyon muhasebesi uygulamıştır. Şili, enflasyon muhasebesi uygulamalarını desteklemek için yerel düzenlemeler ve IFRS kullanmıştır (Jennings ve Maturana, 2005:86; IFRS, 2024).

Peru, 1980'lerde ve 1990'ların başında yüksek enflasyon dönemlerinde enflasyon muhasebesi uygulamaları yapmıştır. Peru, enflasyon muhasebesi uygulamalarını IFRS ve yerel muhasebe standartları çerçevesinde düzenlemiştir (IFRS, 2024).

Zimbabve, 2000'lerin başında hiperenflasyon yaşadığında enflasyon muhasebesi uygulamaları yapmıştır. Ülkede, finansal tabloların enflasyonun etkilerinden arındırılması için IFRS uygulanmıştır (IFRS, 2024).

3. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Lasar ve Jonnardi (2024) çalışmalarında 2014-2019 yılları arasında Endonezya Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören imalat şirketlerinin finansal tablo verilerini çoklu regresyon doğrusal analizi ile test etmişlerdir. Araştırma sonucunda enflasyon oranının, likiditenin sermaye yapısına etkisini zayıflattığı tespit edilmiştir.

Wali, Darwish ve Valesco (2024) Sabit Satın Alma Gücü Muhasebesi (CPPA) yöntemini kullandıkları çalışmalarında gelirlerin endekslenmesinin likidite, karlılık ve ödeme gücü oranlarını iyileştirdiğini ortaya koymuşlardır. Bu iyileşmenin özellikle tarihi maliyet muhasebesine kıyasla düzeltmelerin en aza indirildiği nakit akış tablosu analizinde belirgin olduğu, CPPA yönteminin, enflasyonist ortamlarda tarihi maliyetlemenin dayattığı sınırlamalara karşı güçlü bir çözüm gibi göründüğü ifade edilmektedir.

Yılmaz (2023) çalışmasında enflasyonun finansal tablolar üzerindeki etkilerini tespit etmek için Borsa İstanbul enerji sektöründe faaliyet gösteren şirketlere ait 2008 birinci çeyrek ile 2022 dördüncü çeyrek dönemini kapsayan finansal tabloları inceleyerek karşılaştırmalı tablolar analizi yapmıştır. Elde edilen sonuçlar çerçevesinde enflasyon ortamında finansal tablolardaki bilgilerin, şirketlerin gerçek durumunu göstermesi açısından enflasyon muhasebesinin uygulanması gerekliliği sonucuna ulaşılmıştır.

Özdemir (2023), enflasyon muhasebesi düzenlemelerinde kullanılan uygulanmaların değerlendirilmesine yönelik yapmış olduğu çalışmada enflasyon ortamında finansal tablolarda yer alan finansal ve finansal olmayan bilgilerin geçerliliğini yitirdiğini bu

nedenle söz konusu bilgilerin enflasyon oranına göre yeniden düzenlemesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

Kantar, Abar ve Öndeş (2021) enflasyonun işletmelerin finansal oranlarına etkisini belirlemek için yaptıkları çalışmada Borsa İstanbul imalat sanayinin dokuma, giyim eşyası ve deri sektöründeki şirketlerin 2013-2018 yıllarındaki finansal tablolarından elde edilen veriler oranlarla hesaplanmıştır. Araştırma sonucunda, enflasyonun likidite oranları üzerinde, öz kaynak oranı üzerinde ve dönem karının hasılata oranı ile bulunan karlılık oranı üzerinde negatif etkiye sahip olduğu bulunmuştur.

Olarewaju, Mbambo ve Ngiba (2020) tarafından yapılan çalışmada Kwa-Zulu Natal'da perakende sektöründe listelenen 20 şirketin verileri faktör analizi ve doğrusal regresyon yöntemi kullanılarak test edilmiştir. Analiz sonucunda enflasyon muhasebesinin perakende sektörünün yönetimsel kararlarını ve finansal performansını önemli ölçüde etkilediği ortaya konmuştur. Çalışmanın sonuçları, perakende şirketlerinin her zaman enflasyon değişikliklerini dikkate almasını ve finansal tablolarında daha doğru sonuçlar üretebilmek için enflasyon muhasebesi tekniklerini uygulayarak düzeltmeler yapmasını önermektedir.

Frank (2019) tarihi maliyet muhasebesinin bir şirketin enflasyon döneminde raporlanan karı üzerindeki etkisini mevcut istatistikler aracılığıyla ampirik olarak araştırmayı amaçladığı çalışmasında 1996-2016 yılları arasında Nijerya Menkul Kıymetler Borsası tüketim malları sanayi sektöründe işlem gören imalat şirketlerinin finansal tablolarını çoklu regresyon modeli ile test etmiştir. Yapılan analiz sonucunda hem tarihi maliyet hem de cari maliyet muhasebesinin raporlanan kar üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu, işletmeler tarafından beyan edilen amortisman ücreti, vergi faturaları ve temettülerdeki artışın rapor edilen karda bir düşüşe neden olacağı ortaya konmuştur.

Chamisa vd. (2018) çalışmalarında yüksek enflasyonlu bir ekonomide enflasyona göre düzeltilmiş ve tarihi maliyet tutarlarının değer ilişkisini incelemişlerdir. Zimbabwe Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem gören firmaların 2000 ila 2005 yılları arasındaki yıllık raporlarından alınan veriler kullanılmıştır. Analiz sonucunda her iki miktar setinin de değerle ilgili olduğu, ancak enflasyonun nispeten düşük olduğu dönemlerde, tarihi maliyet miktarlarının değerle daha alakalı olduğu, nispeten yüksek enflasyonun olduğu dönemlerde ise iki miktar grubunun değerle daha alakalı olduğu tespit edilmiştir.

Nagaraju, Abadi ve Neshati (2017) tarafından yapılan çalışmada Hindistan'da 2006-2007 ve 2010-2011 yılları arasında çelik sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin verileri Basit Rastgele Örneklem Yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda enflasyon muhasebesi ile şirket performans ölçümü arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Karapınar, Zaif ve Bayırlı (2012) tarafından yapılan çalışmada enflasyon muhasebesinin temel finansal oranlar üzerindeki etkisini incelemek için işletmelerin finansal oranlarına eşleştirilmiş örneklem t testi analizi yapılmıştır. Sonuçlar, düzeltilmiş maliyet esaslı finansal oranlar ile tarihi maliyet esaslı finansal oranlar arasındaki önemli farkın cari oranlar, özsermaye oranları ve cari olmayan ciro oranları için ortaya çıktığını göstermektedir.

Corbin (1956) çalışmasında enflasyondan dolayı işletmelerin yıllık finansal tablolarında önemli ölçüde yanıltıcı rakamların ortaya çıktığını belirtmektedir. Net gelirin olduğundan fazla raporlanması, toplam varlıkların ve dolayısıyla özsermayenin olduğundan az gösterilmesi nedeniyle bu durumun özsermaye getiri oranının hesaplanması üzerinde iki kat ağırlaştırıcı etkisinin olduğu analiz sonucunda tespit edilmiştir.

4. YÖNTEM

4.1. Veri Toplama ve Örneklem Seçimi

Borsa İstanbul'da 2003-2023 yılları arasında kesintisiz işlem gören şirketlerden finansal kuruluşlar (bankalar, sigorta şirketleri, yatırım holding, yatırım ortaklıkları ve gayrimenkul ortaklıkları gibi) ile özel hesap dönemi olanlar haricindeki 154 şirketin verileri Eikon with Datastream programı kullanılarak temin edilmiştir. Ayrıca söz konusu şirketlerden 24'ünün eksik veri içermesi ve 7'sinin sektöründe bir şirket yer alması nedeniyle bu şirketler analizden çıkartılmış ve analize 123 şirket ile devam edilmiştir. Analize dahil edilen şirketlerin sektör tanımlamaları Kamuyu Aydınlatma Platformundan elde edilmiş olup, alt sektör bilgileri esas alınarak sınıflandırma yapılmıştır. Analize dahil edilen şirketlere ilişkin sayı ve sektör bilgileri Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: *Analize Dahil Edilen Şirketlere İlişkin Sektör Bilgileri*

Sektör	**Şirket Sayısı**
Ana Metal Sanayi	9
Bilişim	6
Elektrik, Gaz ve Buhar	3
Gayrimenkul Faaliyetleri	2
Gıda, İçecek ve Tütün	17
Kağıt ve Kağıt Ürünleri Basım	7
Kimya İlaç Petrol Lastik ve Plastik Ürünler	17
Metal Eşya Makine Elektrikli Cihazlar ve Ulaşım Araçları	20
Orman Ürünleri ve Mobilya	2
Oteller ve Lokantalar	3
Perakende Ticaret	4
Taş ve Toprağa Dayalı	14
Tekstil, Giyim Eşyası ve Deri	13
Toptan Ticaret	4
Yayımcılık	2

4.2. Araştırma Yöntemi ve Değişkenler

Türkiye'de 31 Aralık 2023 tarihi itibarıyla enflasyon muhasebesi uygulamasına geçilmiş olduğundan Borsa İstanbul'da işlem gören şirketlerin 31 Aralık 2022 yılı da dahil olmak üzere finansal tablolarını enflasyona göre düzeltmeleri gerekmiştir. Bu nedenle çalışmaya dahil edilen şirketlerin 31 Aralık 2022 tarihli enflasyon düzeltmesi öncesi finansal tabloları ile enflasyon düzeltmesi sonrası finansal tabloları esas alınarak analiz gerçekleştirilmiştir.

Analize dahil edilen şirketlerin finansal tabloları üzerindeki etkisinin araştırması amacıyla değişken olarak finansal oranlar kullanılmıştır. Analizde kullanılan finansal oranlar Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: *Değişkenlere İlişkin Bilgiler*

Simge	**Açıklama**
DOTA	Dönen varlıkların toplam aktife oranı
DUTA	Duran varlıkların toplam aktife oranı
MDTA	Maddi duran varlıkların toplam aktife oranı (kullanım hakkı varlıkları dahil)
MOTA	Maddi olmayan duran varlıkların toplam aktife oranı
KYTA	Kısa vadeli yükümlülüklerin toplam aktife oranı
UYTA	Uzun vadeli yükümlülüklerin toplam aktife oranı
FNKO	Toplam yükümlülüğün toplam aktife oranı (finansal kaldıraç oranı)
OZTA	Özkaynağın toplam aktife oranı
NSTA	Net satış gelirinin toplam aktife oranı (aktif devir hızı)
NSTC	Net satış gelirinin ticari alacaklara oranı (ticari alacak devir hızı)
SMTB	Satışların maliyetinin ticari borçlara oranı (ticari borç devir hızı)
SMST	Satışların maliyetinin stoklara oranı (stok devir hızı)
BRKO	Brüt karlılık oranı
NTKO	Net karlılık oranı
NTTA	Net karın toplam aktife oranı (aktif karlılık oranı)
NTOZ	Net karın özkaynağa oranı (özkaynak karlılık oranı)

Araştırmanın amacı, 31 Aralık 2022 tarihli finansal tabloların enflasyon öncesi ve sonrası durumundan nasıl etkilendiği olduğundan, her bir sektördeki örneklem sayısının küçüklüğü ve analize dahil edilen şirketlerin değişmemesi nedeniyle araştırmada parametrik olmayan testlerden Wilcoxon testi kullanılmıştır. Wilcoxon testi, parametrik testlerden bağımlı örneklem t testinin alternatifidir (Karagöz, 2010:21). Veri setinin küçük olması ve/veya normal dağılım varsayımının sağlanamadığı durumlarda kullanılabilmektedir.

5. BULGULAR

Analize dahil edilen sektörler ve şirketlere ilişkin tanımlayıcı istatistiksel bilgiler Ek 1 ve Ek 2'de sunulmuştur. Ek 1'de enflasyon muhasebesi uygulaması sonrası değerler üzerinden hesaplanan oranları gösterilirken, Ek 2'de enflasyon muhasebesi uygulaması öncesi değerler üzerinden hesaplanan oranları gösterilmektedir.

Tablo 3'te Wilcoxon testinin sonuçları yer almaktadır. Bu testin sonuçları, enflasyon muhasebesi uygulaması öncesi tutarlar üzerinden hesaplanan oranlar ile sonrasındaki tutarlar üzerinden hesaplanan oranlar arasında anlamlı farklılık olup olmadığını göstermektedir.

Tablo 3: *Analiz Bulguları*

	Ana Metal Sanayi		**Bilişim**		**Elektrik, Gaz ve Buhar**		**Gayrimenkul Faaliyetleri**	
	z	p	Z	p	z	p	z	p
DOTA	-1,958	(**),050	-1,890	0,059	-1,633	0,102	0,000	1,000
DUTA	-1,958	(**),050	-1,890	0,059	-1,633	0,102	0,000	1,000
MDTA	-1,958	(**),050	-1,604	0,109	-0,447	0,655	-1,000	0,317
MOTA	0,000	1,000	-0,447	0,655	-1,000	0,317	-1,000	0,317
KYTA	-2,431	(**)0,015	-2,032	(**)0,042	-1,342	0,180	0,000	1,000
UYTA	-1,265	0,206	0,000	1,000	-1,732	0,083	-0,447	0,655
FNKO	-2,240	(**)0,025	-2,023	(**)0,043	-1,604	0,109	0,000	1,000
OZTA	-2,240	(**)0,025	-2,023	(**)0,043	-1,604	0,109	0,000	1,000
NSTA	-0,634	0,526	-2,023	(**)0,043	-0,272	0,785	-0,447	0,655
NSTC	-1,836	0,066	-2,023	(**)0,043	-0,535	0,593	-1,342	0,180
SMTB	-2,524	(**)0,012	-2,023	(**)0,043	-0,535	0,593	-1,000	0,317
SMST	-0,280	0,779	-0,730	0,465	-1,000	0,317	-1,000	0,317
BRKO	-1,524	0,128	-0,447	0,655	-0,272	0,785	-1,000	0,317
NTKO	-0,560	0,575	-2,207	(**)0,027	-1,069	0,285	-1,342	0,180
NTTA	-0,842	0,400	-2,201	(**)0,028	-1,069	0,285	-1,342	0,180
NTOZ	-1,680	0,093	-2,201	(**)0,028	-1,069	0,285	-1,342	0,180

(*) %1 düzeyinde anlamlı, (**) %5 düzeyinde anlamlı

Tablo 3: *Analiz Bulguları (Devamı)*

	Gıda, İçecek ve Tütün		**Kağıt ve Kağıt Ürünleri Basım**		**Kimya İlaç Petrol Lastik ve Plastik Ürünler**		**Metal Eşya Makine Elektrikli Cihazlar ve Ulaşım Araçları**	
	z	p	z	p	z	p	z	p
DOTA	-3,070	(*)0,002	-2,207	(**)0,027	-3,625	(*)0,000	-3,830	(*)0,000
DUTA	-3,070	(*)0,002	-2,207	(**)0,027	-3,625	(*)0,000	-3,830	(*)0,000
MDTA	-3,187	(*)0,001	-2,201	(**)0,028	-3,466	(*)0,001	-3,835	(*)0,000
MOTA	-2,121	(**)0,034	-1,414	0,157	-2,333	(**)0,020	-3,331	(*)0,001
KYTA	-3,418	(*)0,001	-2,388	0,017	-3,625	(*)0,000	-3,927	(*)0,000
UYTA	-2,336	(**)0,019	-0,425	0,671	-1,437	0,151	-0,719	0,472
FNKO	-3,215	(*)0,001	-2,371	(**)0,018	-3,520	(*)0,000	-3,795	(*)0,000
OZTA	-3,215	(*)0,001	-2,371	(**)0,018	-3,520	(*)0,000	-3,795	(*)0,000
NSTA	-0,214	0,831	-0,085	0,933	-1,810	0,070	-2,379	(**)0,017
NSTC	-3,622	(*)0,000	-2,366	(**)0,018	-3,006	(*)0,003	-3,921	(*)0,000
SMTB	-3,432	(*)0,001	-2,366	(**)0,018	-3,006	(*)0,003	-3,920	(*)0,000
SMST	-3,310	(*)0,001	-0,169	0,866	-3,516	(*)0,000	-1,979	(**)0,048
BRKO	-2,916	(*)0,004	-2,371	(**)0,018	-3,395	(*)0,001	-3,828	(*)0,000
NTKO	-1,539	0,124	-1,014	0,310	-2,950	(*)0,003	-3,826	(*)0,000
NTTA	-1,589	0,112	-1,363	0,173	-3,110	(*)0,002	-3,826	(*)0,000
NTOZ	-1,636	0,102	-1,185	0,236	-3,552	(*)0,000	-3,921	(*)0,000

(*) %1 düzeyinde anlamlı, (**) %5 düzeyinde anlamlı

Tablo 3: *Analiz Bulguları (Devamı)*

	Orman Ürünleri ve Mobilya		**Oteller ve Lokantalar**		**Perakende Ticaret**		**Taş ve Toprağa Dayalı**	
	z	P	z	p	z	p	z	p
DOTA	-1,342	0,180	-0,447	0,655	-1,604	0,109	-3,312	(*)0,001
DUTA	-1,342	0,180	-0,447	0,655	-1,604	0,109	-3,312	(*)0,001
MDTA	-1,342	0,180	-1,000	0,317	-1,604	0,109	-3,298	(*)0,001
MOTA	-1,000	0,317	0,000	1,000	0,000	1,000	-2,585	(*)0,010
KYTA	-1,342	0,180	-1,000	0,317	-1,604	0,109	-3,306	(*)0,001
UYTA	-0,447	0,655	-1,604	0,109	-1,000	0,317	-1,949	0,051
FNKO	-1,342	0,180	-1,342	0,180	-1,604	0,109	-2,418	(**)0,016
OZTA	-1,342	0,180	-1,342	0,180	-1,604	0,109	-2,418	(**)0,016
NSTA	-1,342	0,180	0,000	1,000	-1,604	0,109	-3,297	(*)0,001
NSTC	-1,342	0,180	-1,604	0,109	-1,604	0,109	-3,296	(*)0,001
SMTB	-1,342	0,180	-1,604	0,109	-1,826	0,068	-3,297	(*)0,001
SMST	-1,342	0,180	0,000	1,000	-0,535	0,593	-2,700	(*)0,007
BRKO	-0,447	0,655	-1,604	0,109	-1,826	0,068	-3,300	(*)0,001
NTKO	-1,000	0,317	-1,069	0,285	-1,069	0,285	-2,734	(*)0,006
NTTA	-1,000	0,317	-1,069	0,285	-1,069	0,285	-2,986	(*)0,003
NTOZ	-1,342	0,180	-1,342	0,180	-1,826	0,068	-2,513	(**)0,012

(*) %1 düzeyinde anlamlı, (**) %5 düzeyinde anlamlı

Tablo 3: *Analiz Bulguları (Devamı)*

	Tekstil, Giyim Eşyası ve Deri		**Toptan Ticaret**		**Yayımcılık**	
	z	p	z	p	z	P
DOTA	-1,962	(**)0,050	-1,604	0,109	-1,000	0,317
DUTA	-1,962	(**)0,050	-1,604	0,109	-1,000	0,317
MDTA	-2,909	(*)0,004	-1,604	0,109	-1,414	0,157
MOTA	-1,857	0,063	-1,000	0,317	-1,000	0,317
KYTA	-2,045	(**)0,041	-1,461	0,144	0,000	1,000
UYTA	-1,456	0,145	-0,816	0,414	-1,414	0,157
FNKO	-2,943	(*)0,003	-1,461	0,144	-1,342	0,180
OZTA	-2,943	(*)0,003	-1,461	0,144	-1,342	0,180
NSTA	-0,224	0,823	-0,365	0,715	-1,342	0,180
NSTC	-2,971	(*)0,003	-1,826	0,068	-1,342	0,180
SMTB	-3,180	(*)0,001	-1,826	0,068	-1,342	0,180
SMST	-1,511	0,131	-1,826	0,068	-1,342	0,180
BRKO	-2,499	(*)0,012	-0,816	0,414	-1,342	0,180
NTKO	-2,271	(*)0,023	-1,461	0,144	-1,342	0,180
NTTA	-2,205	(*)0,027	-1,826	0,068	-1,342	0,180
NTOZ	-3,111	(*)0,002	-1,826	0,068	-1,342	0,180

(*) %1 düzeyinde anlamlı, (**) %5 düzeyinde anlamlı

Türkiye'de uygulanan enflasyon muhasebesinin genel olarak finansal oranlar üzerinden negatif yönlü etkisi olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu, Lasar ve Jonnardi (2024) ile Kantar, Abar ve Öndeş (2021) çalışmalarıyla uyumludur.

Sektör bazında enflasyon muhasebesi uygulaması ile ilgili bulgular aşağıda sunulmuştur:

- Ana Metal Sanayi sektöründe dönen varlıkların, duran varlıkların, maddi duran varlıkların, kısa vadeli yükümlülüklerin, toplam yükümlülüklerin, özkaynağın toplam aktife oranı ile ticari borç devir hızı anlamlı düzeyde enflasyon muhasebesi uygulamasından etkilenmiştir. Ancak karlılık oranlarının anlamlı düzeyde etkilenmediği tespit edilmiştir.
- Bilişim sektöründe toplam yükümlülüğün, özkaynağın, net satış gelirlerinin toplam aktife oranı ile ticari alacak devir hızı, ticari borç devir hızı, net kar marjı, aktif karlılık oranı, özkaynak karlılık oranı anlamlı düzeyde enflasyon muhasebesi uygulamasından etkilenmiştir. Ancak dönen ve duran varlıkların anlamlı düzeyde etkilenmediği tespit edilmiştir.
- Elektrik, Gaz ve Buhar sektörünün enflasyon muhasebesi uygulamasından anlamlı düzeyde etkilenmediği tespit edilmiştir.
- Gayrimenkul Faaliyetleri sektörünün enflasyon muhasebesi uygulamasından anlamlı düzeyde etkilenmediği tespit edilmiştir.
- Gıda, İçecek ve Tütün Sanayi sektöründe dönen varlıkların, duran varlıkların, maddi ve maddi olmayan duran varlıkların, kısa ve uzun vadeli yükümlülüklerin, toplam yükümlülüklerin, özkaynağın toplam aktife oranı ile ticari alacak devir hızı, ticari borç devir hızı, stok devir hızı ve brüt karlılık oranı enflasyon muhasebesi uygulamasından anlamlı düzeyde etkilenmiştir. Buna karşın aktif ve özkaynak karlılık oranları ile aktif devir hızının anlamlı düzeyde etkilenmediği tespit edilmiştir.
- Kağıt ve Kağıt Ürünleri Basım sektöründe dönen varlıkların, duran varlıkların, maddi duran varlıkların, kısa vadeli yükümlülüklerin, toplam yükümlülüklerin, özkaynağın toplam aktife oranı ile ticari alacak devir hızı, ticari borç devir hızı ve brüt karlılık oranı anlamlı düzeyde enflasyon muhasebesi uygulamasından etkilenmiştir. Buna karşın aktif ve özkaynak karlılık oranları ile aktif devir hızının anlamlı düzeyde etkilenmediği tespit edilmiştir.
- Kimya İlaç Petrol Lastik ve Plastik Ürünler sektöründe uzun vadeli yükümlülüklerin toplam aktife oranı ile aktif devir hızı değişkenleri hariç tüm değişkenler anlamlı düzeyde enflasyon muhasebesi uygulamasından etkilenmiştir.
- Metal Eşya Makine Elektrikli Cihazlar ve Ulaşım Araçları sektöründe uzun vadeli yükümlülüklerin toplam aktife oranı değişkeni hariç tüm değişkenler anlamlı düzeyde enflasyon muhasebesi uygulamasından etkilenmiştir.
- Orman Ürünleri ve Mobilya sektörünün enflasyon muhasebesi uygulamasından anlamlı düzeyde etkilenmediği tespit edilmiştir.
- Oteller ve Lokantalar sektörünün enflasyon muhasebesi uygulamasından anlamlı düzeyde etkilenmediği tespit edilmiştir.
- Perakende Ticaret sektörünün enflasyon muhasebesi uygulamasından anlamlı düzeyde etkilenmediği tespit edilmiştir.
- Taş ve Toprağa Dayalı sektöründe uzun vadeli yükümlülüklerin toplam aktife oranı değişkeni hariç tüm değişkenler anlamlı düzeyde enflasyon muhasebesi uygulamasından etkilenmiştir.
- Tekstil, Giyim Eşyası ve Deri sektöründe maddi olmayan duran varlıkların, uzun vadeli yükümlülüklerin toplam aktife oranı, aktif devir hızı ile stok devir hızı

değişkenleri hariç tüm değişkenler anlamlı düzeyde enflasyon muhasebesi uygulamasından etkilenmiştir.
- Toptan Ticaret sektörünün enflasyon muhasebesi uygulamasından anlamlı düzeyde etkilenmediği tespit edilmiştir.
- Yayımcılık sektörünün enflasyon muhasebesi uygulamasından anlamlı düzeyde etkilenmediği tespit edilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre enflasyon muhasebesi uygulamasından en çok Kimya İlaç Petrol Lastik ve Plastik Ürünler, Metal Eşya Makine Elektrikli Cihazlar ve Ulaşım Araçları, Taş ve Toprağa Dayalı, Tekstil, Giyim Eşyası ve Deri sektörler etkilenmiştir. Buna karşın Elektrik, Gaz ve Buhar, Gayrimenkul Faaliyetleri, Orman Ürünleri ve Mobilya, Oteller ve Lokantalar, Perakende Ticaret, Toptan Ticaret, Yayımcılık ise en az etkilenen sektörler olmuştur.

Enflasyon muhasebesi uygulamasından etkilenen şirketlerin ise ağırlıklı olarak üretim işletmeleri olduğu, yoğun makine kullanımı ve/veya stok düzeyine sahip şirketler olduğu görülmektedir. En az etkilenen sektörler incelendiğinde, sektördeki şirketlerin büyük oranda hizmet işletmesi olduğu söylenebilir.

Enflasyon muhasebesi uygulamasından en az etkilenen değişkenler ise maddi olmayan duran varlıkların toplam aktife oranı ve uzun vadeli yabancı kaynakların toplam aktife oranıdır.

6. SONUÇ

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de 2003-2023 yılları arasında kesintisiz işlem gören şirketler üzerinde 31 Aralık 2023 tarihinde uygulanmaya başlayan enflasyon muhasebesinin etkisinin incelenmesidir. Uzun dönem Borsa İstanbul'da işlem görmüş şirketler analize dahil edilmiştir. Ayrıca uluslararası muhasebe standartlarının ihtiyari olarak uygulanmaya başlandığı 2003 yılı esas alınmıştır. Bu şirketlerin finansal tabloları üzerinde enflasyon muhasebesinin etkisinin incelenmesi amacıyla çeşitli finansal oranlar kullanılmıştır. Analize dahil edilen her bir sektördeki gözlem sayısının düşük olması nedeniyle parametrik olmayan testlerden Wilcoxon testi kullanılmıştır.

31 Aralık 2023 tarihli finansal tabloların enflasyona göre düzeltilmesinde önceki dönem olan 31 Aralık 2022 tarihli finansal tabloların da düzeltilmesi istenmiştir. Bu nedenle enflasyon muhasebesinin etkisinin tespiti için 31 Aralık 2022 tarihli finansal tabloları esas alınmıştır. Yapılan analiz neticesinde enflasyonun finansal oranlar üzerinde negatif yönlü etkisi olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulguların literatürle uyumlu olduğu görülmüştür. Ayrıca enflasyon muhasebesinden en çok sanayi şirketlerinin etkilendiği tespit edilmiştir.

Elde edilen bulgular, şirket yöneticilerinin ve yatırımcıların yapacakları analizlerde yardımcı olacak, vergi ile ilgili planlamalarının daha gerçekçi yapılmasına imkân sağlayacak, şirketin kredi derecelendirmesinin daha gerçekçi yapılarak kaynak temini konusunda finansal kuruluşların daha sağlıklı değerlendirmeler yapmasına yardımcı olacaktır.

Çalışmanın bazı kısıtları bulunmaktadır. Bunlardan ilki, analize finansal kuruluşlar ile yeterli şirket yer almayan sektörler (savunma vb.) dahil edilmemiştir. Bu nedenle sonuçların tüm sektörlere genelleştirilmesi imkanı olmamıştır. Ayrıca sektörlerde işlem gören yeterli sayıda şirket olmadığından parametrik testler uygulanamamıştır. Gelecek dönemde yapılacak çalışmalarda bu hususların dikkate alınmasının sonuçların daha güvenilir bir şekilde genelleştirilmesine imkan sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Kaynakça

Akçin, O. (2023). UFRS uyarınca hiperenflasyonist ekonomilerde finansal raporlama. Muhasebe ve Finansman Dergisi, 100, 57-86. https://doi.org/10.25095/mufad.1328760

Chamisa, E., Mangena, M., Pamburai, H.H. & Tauringana, V. (2018). Financial reporting in hyperinflationary economies and the value relevance of accounting amounts: hard evidence from Zimbabwe. Review of Accounting Studies, 23(4), 1241–1273. https://doi.org/10.1007/s11142-018-9460-4

Corbin, D.A. (1956). Analysis of financial statements during inflation. The Analysts Journal, 12(5), 73-79.

Deloitte. (2024), Financial reporting framework in Russia, https://www.iasplus.com/en/jurisdictions/europe/russia (Erişim Tarihi: 07.08.2024).

Frank, E.O. (2019). A comparative analysis of inflation-adjusted and historical cost accounting information: implications for the value relevance of corporate reports. Trendy Ekonomiky a Managementu Trends Economics And Management, 33(1), 35–50. http://dx.doi.org/10.13164/trends.2019.33.35

Grantthornton. (2024), Argentina confirmed as hyperinflationary, https://www.grantthornton.global/globalassets/1.-member-firms/global/insights/article-pdfs/ifrs/argentina-confirmed-as-hyperinflationary.pdf (Erişim Tarihi: 30.07.2024).

IAS 29, Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Standardı

IFRS Foundation. (2024), www.ifrs.org (Erişim Tarihi: 07.08.2024).

IFRS Developments, 2024. (2024), Hyperinflationary economies, https://assets.ey.com/content/dam/ey-sites/ey-com/en_sg/topics/assurance/ey-sg-ifrs-developments-225-05-2024.pdf (Erişim Tarihi: 20.08.2024).

Jennings, R. & Maturana G. (2005). The usefulness of chilean inflation accounting. Revista Abante, 8(1), 85-119.

Karapınar, A., Zaif, F. & Bayırlı, R. (2012). Impact of inflation accounting application on key financial ratios. Journal of Business Research-Türk, 4(1), 44-57.

Kantar, M. A., Hayri, A. & Öndeş, T. (2021). Enflasyonun işletmelerin finansal oranlarına etkisi: BİST imalat sektöründe bir uygulama. Muhasebe ve Finansman Dergisi, (90), 1-18. https://doi.org/10.25095/mufad.856384

Karagöz, Y. (2010). Nonparametrik tekniklerin güç ve etkinlikleri. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 9(33), 18-39.

Lasar, H.F.A.T. & Jonnardi (2024). Inflation as a moderator of financial ratios and capital structure in manufacturing companies. Jurnal Muara Ilmu Ekonomi dan Bisnis, 8(1), 87-96. https://doi.org/10.24912/jmieb.v8i1.28476

Nagaraju, B., Abadi, Z. G. L. & Neshati, B. (2017). A study of relationship between inflation accounting and company's performance measurement. EPRA International Journal of Economic and Business Review, 5(2), 34-39.

Olarewaju, O., Mbambo, M. & Ngiba, B. (2020). Effects of inflation accounting on organizational decisions and financial performance in South African retail stores. Problems and Perspectives in Management, 18(4), 85-95. https://doi.org/10.21511/ppm.18(4).2020.08

Orhan, O.Z. (1995). Başlıca enflasyon teorileri ve istikrar politikaları. Filiz Kitabevi.

Özdemir, Ö. (2023). Evaluation of applications used in inflation accounting regulations. Journal of Business Administration and Social Studies, 7(1), 56-68. https://doi.org/10.5152/JBASS.2023.23004

Pwc. (2024), www.pwc.com (Erişim Tarihi: 08.08.2024).

Singh, R. (2016). Inflation accounting methods: their effect on depreciation. International Journal in Management and Social Science, 4(6), 315-324. 29.

Tamimi, O. & Orban, I. (2020). Hyperinflation and its impact on the financial results. Intellectual Economics, 2, 5-16. https://doi.org/10.13165/IE-20-14-2-01

Vergi Usul Kanunu

Wali, K., Darwish, B.K. & Velasco, R. (2024). Inflation adjustments of financial statements: implication to price index and performance. International Journal of Academe and Industry Research, 5(1), 22-42. https://doi.org/10.53378/353040

Yılmaz, İ. (2023). Finansal tablo kullanıcıları açısından enflasyon muhasebesinin önemi: BİST enerji sektörü üzerine örnek bir uygulama. KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 25(45), 930-944.

EKLER

Ek 1: Tanımlayıcı İstatistik Bilgileri (Enflasyon Muhasebe Uygulaması Sonrası)

		DOTA	DUTA	MDTA	MOTA	KYTA	UYTA	FNKO	OZTA
Ana Metal Sanayi	Ort	0,57	0,43	0,39	0,01	0,41	0,12	0,52	0,48
	Std	0,19	0,19	0,18	0,01	0,18	0,07	0,20	0,20
	Min	0,30	0,22	0,17	0,00	0,13	0,03	0,16	0,20
	Mak	0,78	0,70	0,67	0,03	0,69	0,26	0,80	0,84
Bilişim	Ort	0,63	0,37	0,08	0,06	0,50	0,07	0,57	0,43
	Std	0,37	0,37	0,09	0,12	0,26	0,06	0,29	0,29
	Min	0,01	0,03	0,00	0,00	0,02	0,00	0,02	0,20
	Mak	0,97	0,99	0,22	0,29	0,77	0,13	0,80	0,98
Elektrik, Gaz ve Buhar	Ort	0,21	0,79	0,65	0,02	0,22	0,44	0,66	0,34
	Std	0,07	0,07	0,16	0,03	0,09	0,13	0,11	0,11
	Min	0,16	0,71	0,49	0,00	0,15	0,34	0,53	0,26
	Mak	0,29	0,84	0,81	0,05	0,32	0,59	0,74	0,47
Gayrimenkul Faaliyetleri	Ort	0,40	0,60	0,02	0,01	0,08	0,06	0,13	0,87
	Std	0,55	0,55	0,01	0,01	0,10	0,01	0,10	0,10
	Min	0,01	0,21	0,01	0,00	0,01	0,05	0,06	0,80
	Mak	0,79	0,99	0,02	0,02	0,15	0,06	0,20	0,94
Gıda, İçecek ve Tütün	Ort	0,49	0,51	0,40	0,03	0,37	0,13	0,49	0,51
	Std	0,20	0,20	0,18	0,09	0,15	0,13	0,19	0,19
	Min	0,18	0,17	0,17	0,00	0,08	0,02	0,16	0,18
	Mak	0,83	0,82	0,78	0,38	0,62	0,50	0,82	0,84
Kağıt ve Kağıt Ürünleri Basım	Ort	0,55	0,45	0,43	0,00	0,39	0,09	0,48	0,52
	Std	0,15	0,15	0,16	0,01	0,19	0,07	0,22	0,22
	Min	0,29	0,20	0,17	0,00	0,14	0,04	0,19	0,17
	Mak	0,80	0,71	0,70	0,01	0,71	0,23	0,83	0,81
Kimya İlaç Petrol Lastik ve Plastik Ürünler	Ort	0,48	0,52	0,39	0,02	0,38	0,13	0,52	0,48
	Std	0,16	0,16	0,14	0,05	0,18	0,11	0,19	0,19
	Min	0,19	0,27	0,11	0,00	0,10	0,02	0,12	0,13
	Mak	0,73	0,81	0,71	0,17	0,84	0,51	0,87	0,88
Metal Eşya Makine Elektrikli Cihazlar ve Ulaşım Araçları	Ort	0,60	0,40	0,27	0,05	0,47	0,13	0,59	0,41
	Std	0,14	0,14	0,16	0,04	0,20	0,07	0,18	0,18
	Min	0,36	0,11	0,07	0,00	0,09	0,01	0,23	0,19
	Mak	0,89	0,64	0,63	0,15	0,80	0,27	0,81	0,77
Orman Ürünleri ve Mobilya	Ort	0,54	0,46	0,36	0,02	0,45	0,13	0,58	0,43
	Std	0,08	0,08	0,14	0,02	0,14	0,08	0,23	0,23
	Min	0,48	0,40	0,26	0,00	0,35	0,07	0,41	0,26
	Mak	0,60	0,52	0,46	0,03	0,55	0,19	0,74	0,59

Ek 1: Tanımlayıcı İstatistik Bilgileri (Enflasyon Muhasebe Uygulaması Sonrası) (Devam)

		NSTA	NSTC	SMTB	SMST	BRKO	NTKO	NTTA	NTOZ
Ana Metal Sanayi	Ort	1,47	10,3	32,98	4,22	0,17	0,06	0,07	0,13
	Std	0,88	7,71	49,96	3,50	0,11	0,06	0,07	0,18
	Min	0,56	5,05	3,96	0,00	0,03	-0,02	-0,04	-0,18
	Mak	3,38	30,57	156,58	11,73	0,35	0,18	0,18	0,47
Bilişim	Ort	1,89	5,51	5,28	11,14	0,34	0,12	0,06	0,00
	Std	1,36	4,61	3,76	18,46	0,43	0,29	0,22	0,30
	Min	0,59	0,00	0,00	0,00	0,05	-0,04	-0,1	-0,37
	Mak	3,55	13,76	10,6	43,78	1,00	0,70	0,48	0,48
Elektrik, Gaz ve Buhar	Ort	0,61	9,43	7,58	135,57	0,20	0,17	0,09	0,26
	Std	0,27	6,38	3,96	234,81	0,15	0,10	0,04	0,04
	Min	0,33	3,29	3,49	0,00	0,08	0,06	0,06	0,21
	Mak	0,87	16,03	11,39	406,71	0,36	0,24	0,14	0,29
Gayrimenkul Faaliyetleri	Ort	0,24	3,77	15,43	1,99	0,35	-0,79	-0,22	-0,28
	Std	0,29	1,90	21,82	2,81	0,93	0,23	0,28	0,36
	Min	0,03	2,43	0,00	0,00	-0,31	-0,95	-0,42	-0,53
	Mak	0,44	5,11	30,86	3,98	1,00	-0,62	-0,02	-0,02
Gıda, İçecek ve Tütün	Ort	0,90	8,08	5,74	4,52	0,18	0,10	0,05	0,09
	Std	0,37	4,43	2,49	2,69	0,13	0,27	0,13	0,19
	Min	0,43	3,77	2,38	0,00	-0,03	-0,08	-0,11	-0,25
	Mak	1,66	19,55	10,93	8,72	0,39	1,11	0,48	0,57
Kağıt ve Kağıt Ürünleri Basım	Ort	1,33	7,19	5,72	4,14	0,20	0,08	0,12	0,2
	Std	0,43	5,52	2,97	3,70	0,13	0,08	0,11	0,16
	Min	0,77	3,71	2,91	0,00	0,05	0,02	0,01	0,08
	Mak	2,03	19,43	11,06	10,06	0,44	0,23	0,28	0,49
Kimya İlaç Petrol Lastik ve Plastik Ürünler	Ort	1,04	148,01	9,64	5,91	0,20	0,11	0,09	0,17
	Std	0,55	567,81	9,19	4,72	0,09	0,12	0,08	0,17
	Min	0,42	1,48	2,29	0,00	0,01	-0,01	-0,01	-0,10
	Mak	2,64	2.351,25	37,48	17,52	0,33	0,41	0,23	0,56
Metal Eşya Makine Elektrikli Cihazlar ve Ulaşım Araçları	Ort	1,24	6,18	5,91	6,4	0,16	0,05	0,06	0,16
	Std	0,54	4,55	5,20	5,32	0,08	0,07	0,09	0,21
	Min	0,42	2,32	1,77	0,00	0,02	-0,09	-0,12	-0,16
	Mak	2,08	23,31	21,02	20,13	0,30	0,17	0,23	0,54
Orman Ürünleri ve Mobilya	Ort	1,15	10,15	4,09	3,05	0,27	0,02	0,02	0,09
	Std	0,06	1,30	1,96	0,15	0,17	0,05	0,06	0,20
	Min	1,11	9,23	2,70	2,94	0,15	-0,02	-0,03	-0,05
	Mak	1,19	11,07	5,47	3,15	0,39	0,05	0,06	0,23

Ek 1: Tanımlayıcı İstatistik Bilgileri (Enflasyon Muhasebe Uygulaması Sonrası) (Devam)

		DOTA	DUTA	MDTA	MOTA	KYTA	UYTA	FNKO	OZTA
Oteller ve Lokantalar	Ort	0,13	0,87	0,69	0,00	0,07	0,26	0,32	0,68
	Std	0,11	0,11	0,24	0,00	0,05	0,14	0,19	0,19
	Min	0,02	0,77	0,55	0,00	0,02	0,13	0,14	0,48
	Mak	0,23	0,98	0,97	0,00	0,12	0,400	0,52	0,86
Perakende Ticaret	Ort	0,60	0,40	0,33	0,01	0,33	0,11	0,43	0,57
	Std	0,29	0,29	0,24	0,01	0,20	0,08	0,26	0,26
	Min	0,37	0,00	0,00	0,00	0,06	0,00	0,06	0,34
	Mak	1,00	0,63	0,59	0,01	0,53	0,17	0,66	0,94
Taş ve Toprağa Dayalı	Ort	0,40	0,60	0,45	0,02	0,27	0,15	0,42	0,58
	Std	0,13	0,13	0,14	0,02	0,10	0,11	0,12	0,12
	Min	0,19	0,35	0,28	0,00	0,12	0,03	0,19	0,42
	Mak	0,65	0,81	0,74	0,07	0,45	0,36	0,58	0,81
Tekstil, Giyim Eşyası ve Deri	Ort	0,47	0,53	0,34	0,01	0,40	0,13	0,53	0,47
	Std	0,22	0,22	0,17	0,02	0,26	0,07	0,26	0,26
	Min	0,21	0,02	0,01	0,00	0,08	0,02	0,16	-0,20
	Mak	0,98	0,79	0,61	0,06	1,04	0,24	1,2	0,84
Toptan Ticaret	Ort	0,68	0,32	0,20	0,01	0,50	0,04	0,54	0,46
	Std	0,20	0,20	0,12	0,01	0,19	0,03	0,17	0,17
	Min	0,45	0,15	0,12	0,00	0,29	0,01	0,37	0,27
	Mak	0,85	0,55	0,37	0,02	0,69	0,08	0,73	0,63
Yayımcılık	Ort	0,49	0,52	0,16	0,01	0,37	0,16	0,52	0,48
	Std	0,54	0,54	0,15	0,01	0,19	0,08	0,28	0,28
	Min	0,10	0,13	0,05	0,00	0,23	0,10	0,32	0,28
	Mak	0,87	0,90	0,26	0,01	0,50	0,22	0,72	0,68

Ek 1: Tanımlayıcı İstatistik Bilgileri (Enflasyon Muhasebe Uygulaması Sonrası) (Devam)

		NSTA	NSTC	SMTB	SMST	BRKO	NTKO	NTTA	NTOZ
Oteller ve Lokantalar	Ort	0,03	28,5	6,35	31,49	0,36	-2,76	-0,03	-0,08
	Std	0,03	21,21	5,67	28,7	0,14	6,85	0,10	0,19
	Min	0,01	4,22	0,06	0,00	0,28	-10,58	-0,14	-0,29
	Mak	0,07	43,43	11,06	56,19	0,52	2,20	0,04	0,05
Perakende Ticaret	Ort	1,25	59,28	18,49	3,97	-0,09	21,88	0,24	0,40
	Std	0,95	78,72	28,63	4,81	0,76	43,52	0,18	0,11
	Min	0,01	0,01	3,29	0,00	-1,20	0,06	0,11	0,29
	Mak	2,21	174,97	61,4	9,72	0,50	87,16	0,51	0,54
Taş ve Toprağa Dayalı	Ort	0,79	10,35	6,35	5,67	0,18	0,08	0,06	0,12
	Std	0,24	13,44	3,12	2,52	0,08	0,13	0,08	0,14
	Min	0,41	3,80	3,49	1,48	0,08	-0,23	-0,1	-0,12
	Mak	1,36	56,31	14,56	9,90	0,28	0,34	0,25	0,47
Tekstil, Giyim Eşyası ve Deri	Ort	0,83	6,55	9,35	3,03	0,24	0,06	0,05	-0,02
	Std	0,56	3,20	9,90	2,36	0,16	0,36	0,15	0,43
	Min	0,23	1,96	1,22	0,00	0,00	-0,89	-0,32	-0,88
	Mak	2,21	13,95	37,57	8,39	0,55	0,77	0,30	0,61
Toptan Ticaret	Ort	1,82	6,77	5,97	143,48	0,24	0,07	0,08	0,18
	Std	0,8	6,52	4,47	273,09	0,26	0,10	0,18	0,32
	Min	0,74	1,08	1,51	2,06	0,03	-0,04	-0,12	-0,21
	Mak	2,63	16,01	11,52	553,07	0,62	0,18	0,31	0,50
Yayımcılık	Ort	0,99	4,00	4,91	25,17	0,06	-0,11	-0,05	-0,15
	Std	1,12	0,29	1,95	8,20	0,54	0,09	0,03	0,13
	Min	0,19	3,79	3,53	19,37	-0,33	-0,17	-0,07	-0,24
	Mak	1,78	4,20	6,29	30,97	0,44	-0,04	-0,03	-0,05

Ek 2: Tanımlayıcı İstatistik Bilgileri (Enflasyon Muhasebe Uygulaması Öncesi)

		DOTA	DUTA	MDTA	MOTA	KYTA	UYTA	FNKO	OZTA
Ana Metal Sanayi	Ort	0,63	0,37	0,32	0,01	0,49	0,11	0,60	0,40
	Std	0,21	0,21	0,22	0,01	0,22	0,08	0,25	0,25
	Min	0,27	0,12	0,10	0,00	0,16	0,01	0,17	0,04
	Mak	0,88	0,73	0,71	0,03	0,87	0,26	0,96	0,83
Bilişim	Ort	0,66	0,34	0,05	0,06	0,53	0,07	0,60	0,40
	Std	0,38	0,38	0,06	0,10	0,28	0,06	0,30	0,30
	Min	0,01	0,02	0,00	0,00	0,02	0,00	0,02	0,17
	Mak	0,98	0,99	0,15	0,25	0,80	0,15	0,83	0,98
Elektrik, Gaz ve Buhar	Ort	0,23	0,77	0,64	0,01	0,24	0,45	0,69	0,31
	Std	0,09	0,09	0,15	0,01	0,10	0,13	0,10	0,10
	Min	0,17	0,67	0,52	0,00	0,15	0,35	0,58	0,25
	Mak	0,33	0,83	0,81	0,02	0,34	0,60	0,75	0,42
Gayrimenkul Faaliyetleri	Ort	0,40	0,60	0,01	0,00	0,08	0,05	0,13	0,87
	Std	0,54	0,54	0,00	0,00	0,08	0,01	0,07	0,07
	Min	0,02	0,22	0,01	0,00	0,02	0,04	0,08	0,82
	Mak	0,78	0,98	0,01	0,00	0,14	0,06	0,18	0,92
Gıda, İçecek ve Tütün	Ort	0,54	0,46	0,34	0,02	0,42	0,11	0,54	0,46
	Std	0,23	0,23	0,20	0,07	0,18	0,13	0,21	0,21
	Min	0,22	0,12	0,10	0,00	0,08	0,02	0,16	0,15
	Mak	0,88	0,78	0,73	0,30	0,70	0,49	0,85	0,84
Kağıt ve Kağıt Ürünleri Basım	Ort	0,62	0,38	0,33	0,00	0,44	0,09	0,53	0,47
	Std	0,18	0,18	0,20	0,00	0,19	0,08	0,22	0,22
	Min	0,29	0,15	0,11	0,00	0,19	0,03	0,22	0,16
	Mak	0,85	0,71	0,71	0,01	0,72	0,26	0,84	0,78
Kimya İlaç Petrol Lastik ve Plastik Ürünler	Ort	0,57	0,43	0,27	0,02	0,47	0,14	0,61	0,39
	Std	0,16	0,16	0,12	0,04	0,20	0,12	0,18	0,18
	Min	0,27	0,15	0,07	0,00	0,20	0,02	0,25	0,00
	Mak	0,85	0,73	0,58	0,14	0,99	0,51	1,00	0,75
Metal Eşya Makine Elektrikli Cihazlar ve Ulaşım Araçları	Ort	0,66	0,34	0,22	0,03	0,52	0,13	0,65	0,35
	Std	0,14	0,14	0,16	0,03	0,22	0,08	0,20	0,20
	Min	0,38	0,08	0,02	0,00	0,13	0,01	0,21	0,13
	Mak	0,92	0,62	0,61	0,09	0,83	0,30	0,87	0,79
Orman Ürünleri ve Mobilya	Ort	0,64	0,37	0,28	0,01	0,52	0,15	0,66	0,34
	Std	0,11	0,11	0,18	0,01	0,13	0,12	0,25	0,25
	Min	0,56	0,29	0,15	0,00	0,42	0,06	0,48	0,16
	Mak	0,71	0,44	0,41	0,02	0,61	0,23	0,84	0,52

Ek 2: Tanımlayıcı İstatistik Bilgileri (Enflasyon Muhasebe Uygulaması Öncesi) (Devam)

		NSTA	NSTC	SMTB	SMST	BRKO	NTKO	NTTA	NTOZ
Ana Metal Sanayi	Ort	1,50	9,07	26,97	4,50	0,19	0,09	0,12	0,28
	Std	0,82	6,59	40,79	2,39	0,09	0,09	0,13	0,18
	Min	0,53	4,32	3,02	1,52	0,06	0,01	0,01	0,04
	Mak	3,15	26,28	128,57	9,68	0,31	0,29	0,42	0,51
Bilişim	Ort	1,65	4,90	4,45	12,98	0,37	34,85	0,18	0,32
	Std	1,36	3,93	3,08	17,07	0,41	85,19	0,25	0,22
	Min	0,00	0,00	0,00	0,00	0,05	0,01	0,01	0,06
	Mak	3,14	11,68	9,13	43,43	1,00	208,75	0,67	0,69
Elektrik, Gaz ve Buhar	Ort	0,64	9,12	7,25	142,05	0,20	0,05	0,03	0,04
	Std	0,16	5,71	3,22	246,04	0,16	0,17	0,12	0,33
	Min	0,45	4,27	4,37	0,00	0,09	-0,09	-0,07	-0,27
	Mak	0,75	15,41	10,72	426,16	0,38	0,23	0,17	0,39
Gayrimenkul Faaliyetleri	Ort	0,24	3,20	7,15	1,74	0,63	0,55	0,07	0,09
	Std	0,27	1,69	10,11	2,45	0,52	0,45	0,04	0,05
	Min	0,05	2,00	0,00	0,00	0,26	0,23	0,04	0,05
	Mak	0,43	4,39	14,3	3,47	1,00	0,86	0,10	0,12
Gıda, İçecek ve Tütün	Ort	0,90	7,15	4,74	3,84	0,24	0,11	0,08	0,18
	Std	0,38	3,99	2,40	2,24	0,13	0,13	0,10	0,22
	Min	0,40	3,27	1,94	0,00	0,05	-0,09	-0,06	-0,21
	Mak	1,57	17,22	11,38	7,52	0,48	0,41	0,35	0,65
Kağıt ve Kağıt Ürünleri Basım	Ort	1,34	6,17	4,70	5,09	0,25	0,11	0,19	0,27
	Std	0,47	4,66	2,53	1,82	0,10	0,14	0,20	0,48
	Min	0,67	3,13	2,35	2,04	0,16	-0,17	-0,12	-0,75
	Mak	1,90	16,43	9,08	7,98	0,45	0,26	0,49	0,66
Kimya İlaç Petrol Lastik ve Plastik Ürünler	Ort	1,16	126,9	7,600	4,97	0,26	0,16	0,17	0,48
	Std	0,65	486,3	6,46	4,00	0,12	0,13	0,13	0,30
	Min	0,43	1,28	1,84	0,00	0,06	0,00	-0,01	0,04
	Mak	2,85	2.013,84	24,68	15,11	0,52	0,50	0,48	1,32
Metal Eşya Makine Elektrikli Cihazlar ve Ulaşım Araçları	Ort	1,20	5,31	4,66	5,73	0,23	0,13	0,15	0,42
	Std	0,55	3,86	4,15	4,11	0,10	0,11	0,14	0,29
	Min	0,45	1,84	1,50	1,00	0,08	0,01	0,01	0,03
	Mak	2,32	19,71	17,06	16,71	0,54	0,40	0,58	0,87
Orman Ürünleri ve Mobilya	Ort	1,21	8,55	3,38	2,68	0,29	0,10	0,12	0,35
	Std	0,04	1,00	1,29	0,09	0,11	0,07	0,08	0,01
	Min	1,18	7,84	2,46	2,61	0,21	0,05	0,06	0,34
	Mak	1,23	9,25	4,29	2,74	0,37	0,15	0,18	0,35

Ek 2: Tanımlayıcı İstatistik Bilgileri (Enflasyon Muhasebe Uygulaması Öncesi) (Devam)

		DOTA	DUTA	MDTA	MOTA	KYTA	UYTA	FNKO	OZTA
Oteller ve Lokantalar	Ort	0,16	0,84	0,69	0,00	0,09	0,17	0,26	0,74
	Std	0,16	0,16	0,24	0,00	0,08	0,05	0,11	0,11
	Min	0,02	0,66	0,55	0,00	0,02	0,12	0,14	0,65
	Mak	0,34	0,98	0,97	0,00	0,17	0,21	0,35	0,86
Perakende Ticaret	Ort	0,66	0,34	0,29	0,01	0,40	0,12	0,52	0,48
	Std	0,25	0,25	0,21	0,01	0,27	0,08	0,34	0,34
	Min	0,43	0,00	0,00	0,00	0,06	0,00	0,06	0,11
	Mak	1,00	0,57	0,51	0,01	0,71	0,17	0,89	0,94
Taş ve Toprağa Dayalı	Ort	0,54	0,46	0,29	0,01	0,39	0,10	0,50	0,50
	Std	0,13	0,13	0,16	0,01	0,13	0,10	0,14	0,14
	Min	0,27	0,25	0,100	0,00	0,15	0,03	0,31	0,25
	Mak	0,75	0,73	0,70	0,02	0,66	0,41	0,75	0,69
Tekstil, Giyim Eşyası ve Deri	Ort	0,52	0,48	0,27	0,00	0,42	0,16	0,58	0,42
	Std	0,23	0,23	0,18	0,01	0,23	0,09	0,26	0,26
	Min	0,26	0,01	0,01	0,00	0,10	0,02	0,22	-0,28
	Mak	0,99	0,74	0,62	0,03	0,91	0,37	1,28	0,78
Toptan Ticaret	Ort	0,77	0,23	0,15	0,01	0,55	0,03	0,59	0,42
	Std	0,19	0,19	0,15	0,01	0,19	0,01	0,18	0,18
	Min	0,58	0,06	0,05	0,00	0,38	0,02	0,42	0,22
	Mak	0,94	0,42	0,37	0,01	0,74	0,04	0,78	0,58
Yayımcılık	Ort	0,49	0,51	0,15	0,00	0,37	0,17	0,54	0,47
	Std	0,55	0,55	0,15	0,00	0,19	0,08	0,28	0,28
	Min	0,10	0,12	0,04	0,00	0,23	0,11	0,34	0,27
	Mak	0,88	0,90	0,25	0,00	0,50	0,23	0,73	0,66

Ek 2: Tanımlayıcı İstatistik Bilgileri (Enflasyon Muhasebe Uygulaması Öncesi) (Devam)

		NSTA	NSTC	SMTB	SMST	BRKO	NTKO	NTTA	NTOZ
Oteller ve Lokantalar	Ort	0,03	24,82	5,28	196,76	0,40	6,02	0,09	0,14
	Std	0,02	18,55	4,72	298,93	0,13	5,15	0,08	0,12
	Min	0,02	3,76	0,05	0,00	0,33	0,08	0,00	0,01
	Mak	0,06	38,72	9,23	540,75	0,55	9,24	0,14	0,22
Perakende Ticaret	Ort	1,36	52,15	5,92	3,62	0,38	33,01	0,29	0,57
	Std	1,04	69,36	5,52	3,83	0,22	65,79	0,27	0,18
	Min	0,01	0,01	2,09	0,00	0,18	0,03	0,07	0,32
	Mak	2,28	154,1	14,01	8,27	0,66	131,7	0,68	0,73
Taş ve Toprağa Dayalı	Ort	1,01	8,18	4,92	5,04	0,24	0,18	0,18	0,34
	Std	0,23	11,43	2,55	2,43	0,08	0,12	0,12	0,23
	Min	0,52	3,39	3,01	0,00	0,15	-0,07	-0,07	-0,27
	Mak	1,4	47,56	12,07	8,01	0,42	0,40	0,40	0,61
Tekstil, Giyim Eşyası ve Deri	Ort	0,83	5,72	7,47	2,61	0,30	0,03	0,12	0,42
	Std	0,53	2,70	7,65	2,01	0,12	0,69	0,18	0,37
	Min	0,17	1,67	0,98	0,00	0,12	-2,22	-0,38	-0,14
	Mak	1,98	12,01	28,82	6,47	0,58	0,46	0,37	1,35
Toptan Ticaret	Ort	1,81	5,86	4,96	125,47	0,25	0,12	0,18	0,47
	Std	0,76	5,74	4,17	238,77	0,26	0,10	0,14	0,29
	Min	0,68	0,93	0,56	1,83	0,02	0,03	0,07	0,11
	Mak	2,26	14,04	10,11	483,59	0,62	0,23	0,38	0,73
Yayımcılık	Ort	0,88	3,55	4,20	21,38	0,09	0,15	0,07	0,19
	Std	1,00	0,19	1,84	5,78	0,54	0,13	0,04	0,18
	Min	0,17	3,41	2,90	17,29	-0,29	0,05	0,04	0,06
	Mak	1,59	3,68	5,50	25,46	0,47	0,24	0,09	0,32